

doc. dr. Blaž Komac
Ljubljanska cesta 4f, 1241 Kamnik
bkomac@gmail.com

Ministrstvo za gospodarstvo
Kotnikova 5, 1000 Ljubljana
ez.mg@gov.si

Ljubljana, 19. julija 2011

Zadeva: Pripombe na predlog *Energetskega zakona*

Spoštovani,
na 565. člen predloga *Energetskega zakona* dajem naslednje pripombe:

1)

565. člen predloga zakona vsebinsko izstopa iz predloga zakona, saj sploh ne govori o energetiki ampak posega na področje drugih resorjev. Zdi se celo, da je ta člen v nasprotju z običajnim pravnim poslovanjem, saj želi Ministrstvo za gospodarstvo s tem členom kar ukiniti zakon (*Zakon o določitvi zavarovalnega območja za reko Sočo s pritoki*), ki ga je v preteklosti po širšem družbenem soglasju pripravil drug resor, odgovoren za varstvo narave. Menim, da je Ministrstvo za gospodarstvo s to namero **preseгло svoje pristojnosti**.

2)

Sprejem tega člena bi imel številne dolgoročne posledice v vsestransko občutljivi alpski pokrajini. Ukinitvev oziroma opustitev rabe *Zakona o določitvi zavarovalnega območja za reko Sočo s pritoki* je tako pomembna odločitev, da bi nedvomno zahtevala **samostojno presojo** ter razpravo v širšem okviru (in daljši čas!), vsaj na tak način kot npr. pri zakonu o TNP. Pri tem seveda **ne bi smelo biti dvoma ali Sočo s pritoki varovati ali ne!** O tem vprašanju ne moremo več razpravljati. Odprto je lahko le vprašanje, do kakšne mere to območje varovati. Pri iskanju odgovora se moramo ozirati na nacionalni interes, ki pa je celovit in ne parcialni, energetski.

3)

Če so izjave odgovornih resnične, naj bi obstajala **samo želja** po gradnji HE na pritokih Soče (najprej na Učji v obdobju 2011–2015). Vendar lahko dvomimo o resničnosti izjav o tem, da bi na podlagi zakona gradili le HE Učja: v 565. členu predloga zakona je zapisano, da naj bi spremembe veljale v celotnem porečju oziroma: "*na odseku od izvira Soče do vtoka Idrijce pri Mostu na Soči*." Ob tem pozabljamo, da bi spremembe na pritokih **vplivale tudi na rečni režim reke Soče**. Zato **ni razloga za ukinitvev Zakona o določitvi zavarovalnega območja za reko Sočo s pritoki** s preprosto formulacijo ("se ne uporablja").

4)

Gradnja HE vpliva na relief, prst, mikroklimo (megla), vodni režim (pretok, prodonosnost, kakovost vode), živalstvo in rastlinstvo, ter na družbo. Sprememba zakonodaje s tako pomembnimi dolgoročnimi učinki v prostoru bi morala temeljiti na vsestranskih **študijah** dolgoročne potrebnosti, primernosti in upravičenosti predvidenih posegov, njihovi celoviti **javni predstavitvi**, **javni obravnavi variant** posegov in njihove upravičenosti v energetskem smislu (v to lahko dvomimo) in drugih posledic (gospodarske, družbene, okoljske itd.).

Predvsem pa bo potrebna objava vseh spremljevalnih študij, vključno s **študijami ogroženosti**. Zaradi predvidene gradnje 85 m visoke (zgolj) nasute pregrade za HE Učja posebej opozarjam na nujnost preučitve možnega vpliva naravnih nesreč na pregrado in 1,9 km dolgo akumulacijsko jezero s 3,9 mio m³ vode zaradi pogostih potresov, neposredne bližine Idrijskega preloma, številnih erozijskih žarišč ter snežnih in zemeljskih plazov. HE Učja je načrtovana natančno na potencialno najmočnejši seizmični prelomnici v državi (Idrijski prelom).

Projekt HE Učja je bil zaradi negativnega mnenja seizmologov pred mnogimi leti **že zavrjen**, danes pa je potencialna verjetnost in moč potresa na območju Učje povečana nad vrednosti po trenutno veljavnih državnih kartah seizmičnosti, saj se je seizmična energija vzdolž idrijskega prelomnega sistema že sprostita zahodno od Učje (potres 1976, okolica Gemone/Humina) in tudi vzhodno od nje (Posoška potresa 1998 in 2004).

Povzetek:

- a)
 - reka Soča je ena redkih alpskih rek (v Evropi!) s še **ohranjenim naravnim okoljem**, kar je zasluga omenjenega posebnega zakona,
 - soteska/deber Učje je poleg deloma primerljive doline Tolminke **edina takšna dolina** v Sloveniji,
 - dolina Soče (s pritoki) posredno (plovba) in neposredno (nanjo vezan turizem, promet) prinaša razmeroma velik in stalen **dohodek** lokalnemu prebivalstvu in širše,
 - gradnja visokega nasutega jezua nad vasjo Žaga v občutljivi gorski pokrajini, ki je podvržena številnim naravnim nesrečam, **je nesprejemljiva**,
- b)
 - omenjanje zgolj HE Učja v izjavah za javnost je **zavajanje** (ker je "izkoriščenost" reke Soče le 34-odstotna, po javno objavljenih podatkih v HSE načrtujejo poleg HE Učja tudi gradnjo HE Kobarid in HE Kamno (vir: http://www.zelenaslovenija.si/images/stories/Konferenca_profesorji_nov_09/Prispevki_predavateljev/Damjana_Raner.ppt?phpMyAdmin=c17d743756e697e1970fe63408d75c38#292,9,POGLAVITNI_RAZVOJNI_PROJEKTI_SKUPINE_HSE_NA_HIDROLOŠKEM_PODROČJU).
- c)
 - Slovenija lahko zahteve Kyotskega protokola po petinski uporabi trajnostnih virov energije lahko izpolni drugače kot z gradnjo hidroelektrarn v Zgornjem Posočju.

Na podlagi navedenih dejstev predlagam, da se 565. člen predloga *Energetskega zakona* črta in s tem izloči iz nadaljnje obravnave.

S spoštovanjem,

doc. dr. Blaž Komac

in sopodpisniki:

doc. dr. Matej Gabrovec

dr. Jernej Mlekuž

Uršula Sušnik, dipl. ing.

mag. Žarko Mlekuž

dr. Amadej Trnkoczy, dipl. ing.

